

Verslag concept

Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur

Datum	:	12 september 2022
Commissievoorzitter (plv.)	:	Dhr. F. Zoon
Commissiegriffier	:	Dhr. K. Koning
Telefoonnummer/e-mail	:	zoonf@noord-holland.nl

	Aanwezig:		
	Commissievoorzitter		dhr. F. Zoon
	Commissiegriffier		dhr. K. Koning
5	Leden van de commissie	GL	mw. R. Bwefar, mw. T. van Wijnen, statenlid dhr. G. Zaal, statenlid
10		VVD	mw. M. van Meerten, dhr. N. Roosendaal
		D66	mw. L. Gonggrijp, mw. A. Kapitein
		PvdA	dhr. R. Carton, statenlid G. Leerink, dhr. T. Wagelaar
		PVV	mw. I. Bezaan
		SP	mw. R. Alberts, mw. A. de Groot,
15		CDA	dhr. D. Heijnen, mw. C. Kuiper
		JA21	dhr. G. Hartog
		PvdD	Statenlid I. Kostić, dhr. J. Hollebeek
		50plus	mw. W. van Soest
		CU	dhr. M. Klein
20		DENK	dhr. E. Mangal,
	College van GS		dhr. A. van Dijk, mw. R. Kocken, dhr. E. Stigter, mw. I. Zaal
	Afwezig		Forum voor Democratie, Liberaal N-H
25	Notulist		Notuleerservice Nederland/mw. M. van de Belt

Agenda

1. Opening en mededelingen
- 30 2. Vaststelling van de agenda, verslag van de vorige vergadering, strategische agenda en moties- en toezeggingenlijsten
 - 2.a. Vooruitblik op de komende vergadering(en) a.d.h.v. strategische agenda
3. Inspreekhalftuur over onderwerpen die niet op de agenda staan maar wel tot de portefeuille van de commissie behoren

Pagina 2

- 35 4. A–Agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concerncontrol, Juridische Zaken, Archief, PS– en GS zaken (EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk)
4.a. Voordracht burgerparticipatie (dit betreft een voordracht van de werkgroep burgerparticipatie via het Presidium; de voorzitter van de werkgroep dhr.
- 40 Leerink zal de voordracht dan ook verdedigen)
5. B–agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concerncontrol, Juridische Zaken, Archief, PS– en GS zaken (EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk)
5.a Bestuur: Voortgangsrapportage Agenda Weerbaar NH 2022
- 45 6. Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
7. A–agenda Algemeen
7.a. Voordracht Tweede Begrotingswijziging 2022
8. Rondvraag portefeuille mw. Zaal en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
- 50 9. B–agenda MRA (portefeuille hr. Olthof) – door gedeputeerde Kocken
9.a. Voorbespreking AV vergadering MRA 21 september 2022
10. Rondvraag portefeuille gedeputeerde Kocken en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
- 55 11. B–agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)
11.a. Datacenters: Motie restwarmte M13–2022 – gedeputeerde Stigter (Zaal)
12. Rondvraag portefeuille gedeputeerde Stigter
13. Sluiting

60

Agenda

- 65 1. Opening en mededelingen

De **voorzitter** opent de commissievergadering om 13.15 uur en heet alle aanwezigen welkom op deze hybride vergadering. Er is een quorum. Afmeldingen zijn ontvangen van Forum voor Democratie. Voor het inspreekhelfuur zijn geen aanmeldingen gekomen, maar bij 4.a. is wel een inspreker voor de voordracht burgerparticipatie. Statenlid Van Wijnen is deze commissie plaatsvervangend voorzitter. De voorzitter heet de heer Koning en de heer Hakhorst welkom als commissieadviseurs voor deze commissie.

70

2. Vaststelling van de agenda, verslag van de vorige vergadering, strategische agenda en moties– en toezeggingenlijsten
- 75

De **voorzitter** constateert dat de agenda, het verslag van de vergadering van 20 juni 2022, de lijst van moties en toezeggingen en de strategische agenda ongewijzigd worden vastgesteld.

- 2.a. Vooruitblik op de komende vergadering a.d.h.v. strategische agenda
- 80 De heer **Hartog** (JA21) vraagt wanneer de perspectiefnota komt. Op 29 september staat weer een commissie EFB gepland. Hij hoort graag of dat klopt.

De **voorzitter** meldt dat die perspectiefnota op 29 september volgt. Dan is er ook weer een commissie EFB 's middags.

85 Voor die 29ste staat een initiatiefvoorstel van de Partij voor de Dieren over Noord-Holland Impact; een voordracht Control protocol jaarrekening 2022; een voordracht naar een toekomstig bestendige Rekenkamer en een voordracht legesverordening.

3. Inspreekhalftuur over onderwerpen die niet op de agenda staan maar wel tot de portefeuille van de commissie behoren

90

De **voorzitter** meldt dat zich geen sprekers aangemeld hebben.

4. A-Agenda MRA

95 4.a Voordracht Burgerparticipatie

De **voorzitter** vermeldt dat de uitgangspunten bewust op hoofdlijnen zijn zodat er per traject ruimte is voor maatwerk. Bij die uitgangspunten geeft Noord-Holland aan wat ze belangrijk vindt bij participatie. Voor de werkwijze kunnen de ambities worden vertaald.

Mevrouw Vogelzang spreekt in.

100

Mevrouw **Vogelzang** houdt een pleidooi voor een burgerberaad als aanvullend instrument voor participatie. Ze heeft de uitgangspunten gelezen, maar bij alle tien de punten heeft ze wel vragen. Hoe bepaalt bijvoorbeeld PS of er toegevoegde waarde is voor burgerparticipatie en vanuit welk perspectief kijkt PS dan? In uitgangspunt 4 mist ze een zin als: Er wordt zorgvuldig bepaald wie de belanghebbenden en wat de belangen zijn met een heldere uitleg hoe en met duidelijke definities. Hoe houdt PS de belangen van stemlozen in de gaten en hoe voorkomt PS dat ze mensen uitsluit? Ze is benieuwd hoe PS de groep bereikt met de zachte stem, zoals in uitgangspunt 7 staat verwoord. Een dwarsdoorsnede van de bevolking lijkt haar het best. De bevolking stelt het vast op prijs te weten dat ze vertegenwoordigd wordt.

105

110 Op de website gaat het maar liefst over zes soorten van participatie: contact opnemen met statenleden, inspreken bij vergaderingen, zienswijzen indienen, meedoen met burgerparticipatie, een burgerinitiatief indienen en een referendum starten. Nergens leest ze iets over meerstemmigheid, diversiteit en inclusie die centraal staan. Alleen mensen die weten wat er speelt of die door de provincie worden aangewezen als belanghebbenden, worden
115 betrokken bij het maken van een keuze of bij het ontwerp van een plan. Goede participatie komt tot stand door onafhankelijkheid, diversiteit aan kennis, ruimte voor goed overleg, focussen op gemeenschappelijk welzijn en vertrouwen. Een burgerberaad zou dus een goede aanvulling zijn. Daarbij kunnen inwoners de provincie helpen bij het nemen van beslissingen over vraagstukken met botsende perspectieven. Een afspiegeling van de samenleving, een
120 groep van zo'n 150 willekeurig gelote inwoners laat zich breed informeren, gaat in dialoog en doet vervolgens aanbevelingen. Zo worden burgers vroeg in het proces betrokken en ze nemen op deze wijze zelfs een deel van het werk uit handen voor de provincie. Het proces is transparant, meerstemmig en inclusief en het creëert draagvlak en wederzijds vertrouwen. Mevrouw Vogelzang stelt voor dat de commissie die de kaders heeft geformuleerd, zich
125 verdiept in dat burgerberaad en nagaat welke thema's geschikt zijn voor dit instrument.

De **voorzitter** bedankt mevrouw Vogelzang voor haar bijdrage.

130 De heer **Mangal** (DENK) vraagt zich af hoe kan worden voorkomen dat de meest luidruchtige inwoners in dat burgerberaad gaan zitten maar dat ook de zachte stemmen worden gehoord.

135 Mevrouw **Vogelzang** legt uit dat de groep wordt samengesteld op basis van loting. Uit een willekeurige groep van 100.000 mensen kunnen inwoners worden geselecteerd die wel zouden willen meedoen met zo'n burgerberaad. Uit die groep wordt dan een gewogen loting gemaakt: dus dan worden andere aspecten ook meegenomen – bijvoorbeeld het opleidingsniveau. Dan is er een groep die wel wil meedoen en die aan bepaalde criteria voldoet. Dat levert een gemêleerd gezelschap op.

140 De heer **Klein** (CU) licht toe dat deze uitgangspunten een eerste stap vormen in een proces waarin PS kijkt hoe ze burgerparticipatie kan vernieuwen en verbeteren. Een burgerberaad is op zich een interessant instrument. Hij vraagt of een burgerberaad te organiseren is binnen de uitgangspunten zoals die vandaag worden geschetst.

145 Mevrouw **Vogelzang** vindt het opvallend dat meerstemmigheid, diversiteit en inclusie onvoldoende terugkomen. Er staat niet hoe dat tot stand zou moeten komen. Hoe een groep binnen een burgerberaad wordt samengesteld, is daarmee een-op-een verbonden.

150 Statenlid **Kostiç** (PvdD) vroeg zich af of mevrouw Vogelzang zelf vaker heeft geparticipeerd en op welke punten dat dan goed ging, zodat de provincie die kan meenemen. Ze hoort ook graag wat helemaal niet beviel en wat de provincie zou moeten vermijden.

155 Mevrouw **Vogelzang** heeft in de gemeente Hilversum deelgenomen aan burgerparticipatie over de omgevingsvisie. Mensen konden ideeën achterlaten op een website en er waren standjes in het centrum waar inwoners ter plekke hun ideeën konden indienen. Een nadeel daarbij was dat de uitnodiging per formele brief kwam in het Nederlands, dus zeker niet laagdrempelig. Er kwamen vooral veel 50+'ers, geïnteresseerde witte mannen die je overal wel ziet en hoort.

160 Statenlid **Zaal** (GL) hoort dat het belangrijk is dat de belangen en de belanghebbenden goed in kaart worden gebracht. Bij punt 4 staan die benoemd. Hij begrijpt dat er meer nodig is.

165 Mevrouw **Vogelzang** wil weten hoe de provincie bepaalt wie een belanghebbende is en hoe die belangen worden opgehaald. Iemand kan zich belanghebbende voelen en toch niet in beeld komen bij de provincie. Er is een definitie nodig van dat begrip belanghebbende. Zijn belanghebbenden alleen mensen, of zijn dat ook dieren, de natuur of toekomstige generaties?

170 Mevrouw **Van Meerten** (VVD) wil mevrouw Vogelzang heel hartelijk danken voor haar inbreng en de heel terechte vragen. De werkgroep Burgerparticipatie heeft deze uitgangspunten opgesteld, maar dit is nog niet af. De instrumenten, de wijze van inwoners betrekken en de manier waarop inwoners worden bereikt, dat wordt allemaal nog uitgewerkt.

De **voorzitter** bedankt mevrouw Vogelzang voor haar inbreng.

175 Ter bespreking ligt de voordracht Burgerparticipatie, die wordt geagendeerd voor de PS-vergadering van 19 september. De commissie EFB adviseert over de uitgangspunten op hoofdlijnen vanuit de kaderstellende rol van PS.

Mevrouw **De Groot** (SP) complimenteert de werkgroep die deze voordracht heeft opgesteld. Er is aan alles gedacht. Toch lijkt het niets nieuws. Alles lijkt bij het oude te blijven. Het laatste punt in de bijlage Werkwijze burgerparticipatie Noord-Holland gaat over nadenken over
180 betrokkenen die zich ergens in vastbijten en objectief gezien onredelijk zijn, de notoire querulanten. De SP vraagt zich af of een inwoner die met hand en tand zijn belangen verdedigt, een querulant mag worden genoemd. Soms hebben ze ook gewoon gelijk. Stel dat er plannen worden gemaakt voor minder sociale huurwoningen, wordt dan iedereen die zich daartegen verzet, ook weggezet als een querulant? Idealen moeten verdedigd worden. De SP
185 bepleit dat laatste punt uit de bijlage te verwijderen. De provincie moet kunnen omgaan met iedereen die wil en kan participeren. PS moet de keuze maken en wil dan iedereen hebben gehoord.

Statenlid **Kostiç** (PvdD) geeft aan dat dit punt niet kan worden geschrapt via een amendement
190 of motie. Hooguit kan het aan een ambtenaar worden gevraagd.

Mevrouw **De Groot** (SP) weet dat statenlid Kostiç als werkgroep Burgerparticipatie die werkwijze heeft opgesteld.

195 Statenlid **Kostiç** (PvdD) licht toe dat de werkgroep de uitgangspunten heeft opgesteld en de ambtenaren hebben zelf op basis van die uitgangspunten een werkwijze uitgeschreven.

Mevrouw **Kapitein** (D66) wil met participatie de betrokkenheid van burgers op de politiek van de provincie vergroten. Dat is immers essentieel voor het goed functioneren van de
200 samenleving. Er zijn wel veel valkuilen. Verwachtingen bij deelnemers moeten realistisch zijn en niet achteraf tegenvallen. Dan haken burgers af en wordt het tegendeel bereikt. Een zorgvuldig participatietraject is dus essentieel. De werkgroep Burgerparticipatie heeft hiervoor uitgangspunten uitgewerkt. Liever nog had het eerder moeten plaatsvinden. In de werkgroep is zeer gedetailleerd ingegaan op de uitgangspunten, maar het proces is nog niet klaar. De
205 discussie over de instrumenten, bijvoorbeeld het burgerberaad, komt nog in de werkgroep. De werkgroep blijft leren en verbeteren.

Mevrouw **Bezaan** (PVV) complimenteert de werkgroep eveneens. De PVV is groot voorstander van burgerparticipatie. Ze kan de uitgangspunten op hoofdlijnen in belangrijke mate
210 ondersteunen. Wel heeft ze nog drie vragen. Ze leest dat de provincie streeft naar een inclusieve en representatieve bijdrage en ze zoekt actief naar verschillende kennis en ervaring waarbij aantoonbaar wordt ingezet op het betrekken van Noord-Hollanders voor wie het minder vanzelfsprekend is om mee te doen. Ze hoort graag of dat betekent dat er ook wordt gekeken naar mensen met kennis en ervaring die een compleet andere kijk hebben op een
215 onderwerp zoals bij klimaatverandering. Voorts is ze benieuwd of er een doorlopend evaluatieproces wordt ingezet of bijvoorbeeld elke twee jaar. Betrokken rondt kritische burgers met een onderbouwde mening worden querulanten genoemd. Dat vraagt om een reactie.

220 De heer **Mangal** (DENK) leest over negatieve media-aandacht, klagers, notoire querulanten en hij vraagt zich af vanuit welk perspectief dit wordt geschreven. Hoe kijkt de provincie naar haar eigen burgers en naar hun inspraak? Elke klacht is natuurlijk een blinde vlek voor de overheid. Dat is juist iets wat de overheid moet aangrijpen om het beleid daar eventueel op aan te passen. De vraag is wie er nu redelijk of onredelijk is.

225

Statenlid **Kostiç** (PvdD) denkt dat het vroegtijdig betrekken van inwoners niet alleen zorgt voor persoonlijke ontwikkeling, maar het zorgt er ook voor dat vanuit verschillende perspectieven kennis en creativiteit snel op tafel komen. Daardoor worden besluiten beter. De PvdD doet actief mee aan de werkgroep Burgerparticipatie. Het is heel fijn om de open, leergierige instelling te zien bij alle collega's in de werkgroep. De PvdD is redelijk tevreden over de tien uitgangspunten die nu voorliggen, vooral de punten om expliciet te maken hoe belangen worden gewogen, om duidelijk te maken wat met input wordt gedaan en om extra te werken aan diversiteit. De tien uitgangspunten maken een evenwichtig proces mogelijk en een kwalitatief goed participatietraject. Dat is niet helemaal waar, maar de uitgangspunten vormen een breed kader. Meer houvast is nodig in de uitvoering, net als leren uit de praktijk. Dat raakt voor een groot deel aan de input van de inspreker.

230

235

Ambtelijk is er een soort houvast voor invulling van de tien uitgangspunten ontwikkeld, de werkwijze Burgerparticipatie. In het vervolgproces kijkt mevrouw Kostiç graag met andere partijen en ambtenaren naar de uitwerking van de volgende twee aspecten: het betrekken van de belanghebbenden en het streven naar inclusie. Die term belanghebbenden vergt een nauwkeurige definitie. De PvdD meent dat inwoners dat zelf zouden moeten kunnen bepalen. Ook de belangen van dieren, de natuur en toekomstige generaties behoren daarbij. Ze verzoekt de ambtenaren die bewustwording mee te nemen in de werkwijze. Ze wijst op het kerndoel: duurzame ontwikkeling. Daarnaast dient extra scherp te worden gekeken bij deze versterking van de burgerparticipatie. Ambtenaren is gevraagd actief mee te denken over de vertegenwoordiging van de belangen. Dat past bij een moderne democratie. Wellicht kan een team van experts worden gevraagd om dit te begeleiden. De werkgroep zou ook graag een presentatie krijgen. Graag ziet de PvdD een plan hoe er voor diversiteit kan worden gezorgd bij die burgerparticipatie. Dat gaat niet vanzelf; dat vergt veel inspanning.

240

245

Tot slot is mevrouw Kostiç blij dat de werkgroep het voorstel voor een expertmeeting over de verschillende instrumenten voor burgerparticipatie steunt. Die vindt plaats op 22 september. Daarna gaat de werkgroep aan de slag met eventuele verbetering van burgerparticipatie-instrumenten en met het experimenteren met nieuwe. Burgerberaden kunnen op enthousiasme in de samenleving rekenen mits goed uitgevoerd. De werkgroep is inderdaad nog niet klaar met haar taak.

250

255

De heer **Klein** (CU) geeft aan dat de CU heeft geparticipeerd in de werkgroep en ze kan zich vinden in de uitgangspunten. Met het vaststellen van deze uitgangspunten geeft PS aan burgerparticipatie heel belangrijk te vinden en serieus te nemen. Die duidelijkheid in het proces is belangrijk. Mensen weten wat ze hiervan mogen verwachten als ze hierbij betrokken zijn. Het is ook goed om uit te spreken dat PS mensen wil betrekken die minder gemakkelijk de weg naar het Provinciehuis weten te vinden. Het is belangrijk alle belangen mee te wegen. De commissie houdt binnenkort een expertmeeting om na te denken over nieuwe instrumenten. De CU deed eerder een voorstel voor een burgerpeiling. Hopelijk lukt het om op korte termijn daadwerkelijk een volgende stap te maken met die burgerparticipatie. Aan de term notoire querulanten zou hij niet te veel aandacht willen besteden. Dat leidt alleen maar af.

260

265

Mevrouw **Van Meerten** (VVD) is heel tevreden over de voorliggende uitgangspunten. Ook de VVD heeft geparticipeerd in de werkgroep. De begeleiding was op hoog niveau, dus ook dank daarvoor. De VVD ziet dit als een levend document. Participatie zal in de loop der jaren gaan

270

verschillen. Het is een groeiproces. Die uitgangspunten zullen dus op regelmatige basis bijgesteld moeten worden. De VVD staat open voor veranderingen.

275 De heer **Klein** (CU) denkt wel dat de uitgangspunten in feite principes zijn waarbij het niet de bedoeling is er iedere maand op terug te komen.

Mevrouw **Van Meerten** (VVD) ziet ze als uitgangspunten en niet als principes. Uitgangspunten zullen inderdaad niet snel veranderen, maar daar moet PS wel voor openstaan. Veranderingen
280 gaan ook op het gebied van participatie snel.
Het is nu tijd om hard aan de slag te gaan met de praktische uitwerking van de instrumenten.

Statenlid **Zaal** (GL) sluit zich aan bij de woorden van de collega's van D66 en de PvdD als het gaat om het belang van wat nu voorligt. Er liggen nu belangrijke intenties, hoofdlijnen,
285 uitgangspunten. De inspraak was heel zinvol, zeker wat betreft het in kaart brengen van de belangen en de belanghebbenden. Hij ondersteunt de oproep tot verdere verdieping in het burgerberaad. Hij is benieuwd naar de woorden van de heer Leerink. GL denkt dat er voor nader maatwerk kan worden geleerd van de Landelijke Vereniging voor Kleine Kernen en in het bijzonder van de brochure 'Goed voor elkaar dorpen'. Daar staan goede voorbeelden in. In
290 de aanloop naar deze behandeling is aan een aantal actieve burgers gevraagd wat zij van dit stuk vonden. Ze vonden het allemaal een goed stuk, maar wel is het essentieel dat afspraken met participerende burgers schriftelijk worden vastgelegd. Wellicht kan de commissie bij punt 6 nog een zin toevoegen als het gaat om informatie en communicatie.
GroenLinks kan van harte achter dit document staan.

295 Mevrouw **Kuiper** (CDA) geeft aan dat het CDA met veel plezier heeft deelgenomen aan de werkgroep. Het is een heel proces geweest met veel wikken en wegen. Dank ook voor de begeleiding daarbij. Die heeft voor meer technische en theoretische achtergrond gezorgd. Ze hoopt dat PS met participatie veel verder komt dan wanneer PS alles alleen zou doen.

300 Statenlid **Leerink** (PvdA), voorzitter van de werkgroep Burgerparticipatie, licht toe dat de werkgroep zich eerst heeft verdiept in wat er al is, ook buiten het Provinciehuis, als het gaat om participatie. Vervolgens heeft de werkgroep ingezoomd op het 'wat' en dat heeft geleid tot deze uitgangspunten. De volgende stap is straks het 'hoe'. Hij onderschrijft dat het een
305 heel mooi proces is geweest. De hele werkgroep kan zich vinden in wat nu voorligt.
Gevraagd werd wat er nu eigenlijk nieuw was. In deze vorm staat er nergens in de provincie zoiets op papier. Misschien zijn de ideeën niet nieuw, maar het is niet eerder vastgesteld. Dat is de winst. De intenties van iedereen zijn nu helder als het gaat om participatie en hoe die wordt ingericht.

310 De 26ste, of in ieder geval eind september, volgt een bijeenkomst waarbij er wordt ingegaan op de instrumenten. Dat is met opzet losgekoppeld, want die uitgangspunten zijn leidend. Vervolgens wordt gekeken naar het 'hoe'. Het gaat nu om het vaststellen van de uitgangspunten en in de bijlage zit het stappenplan zoals men ambtelijk aan het werk zou willen gaan. Het is van belang per onderwerp te kijken welk instrument het meest geëigend is
315 om in te zetten zonder dat daarmee alles vastgepind zit. Er kunnen immers over een paar jaar weer andere instrumenten bij gekomen zijn.

Het is een lerend proces, dus er wordt nauw gevolgd hoe dit werkt. De heer Leerink kan zich voorstellen dat er na enige tijd een evaluatiemoment wordt ingebouwd.

PS wil iedereen hierbij betrekken, ook mensen die moeilijk te betrekken zijn. Dat zijn niet
320 altijd andersdenkenden. Die weten zich soms juist heel goed te manifesteren.
De heer Leerink denkt dat er nu met elkaar een mooie stap wordt gezet door die
uitgangspunten vast te stellen. Het is een begin. Het proces gaat verder met finetunen, met de
instrumenten, met de vinger aan de pols houden. De werkgroep komt nog terug bij deze
commissie, bijvoorbeeld wanneer het gaat over die instrumenten.
325 Desgevraagd legt de heer Leerink uit dat PS aan het werk gaat met deze uitgangspunten.
Misschien moeten die later worden aangescherpt, maar voorlopig is dit het.

De heer **Mangal** (DENK) leest bij punt 4, opzet participatietraject, dat het kaderstellend is. De
provincie zorgt voor duidelijkheid en helderheid tijdens het hele participatietraject. Niet
330 duidelijk is wat dat participatietraject is, wat dat inhoudt en hoeveel invloed dat op de
processen zou moeten hebben. Dat is kaderstellend. Er staat niet wat de weging is van de
inspraak van een burger.

Statenlid **Leerink** (PvdA) wijst erop dat er binnen de provincie participatietrajecten zijn in
335 allerlei soorten en maten. Hele grote, bijvoorbeeld de omgevingstrajecten, en hele kleine,
bijvoorbeeld bomen die verdwijnen bij een weg. Juist omdat het zo divers is, is gekozen voor
heel algemene uitgangspunten waarbij per keer naar maatwerk kan worden gekeken. Voordat
een participatietraject start, moet de rol van de burger in dat traject helder zijn en hoe zijn of
haar stem meeweegt. Dat kan per participatietraject verschillen.

340 Mevrouw **De Groot** (SP) vraagt zich af of er wel goede participatie ontstaat wanneer van te-
voren de rol van de burger helemaal vastligt. Nu is in de regelgeving volkomen duidelijk wat
de rol van een belanghebbende is bij een participatietraject of bij het indienen van een
zienswijze. Ze ziet niets nieuws.
345 Verder merkt ze op dat loting toch waardevrij zou zijn. Als er nu loting plaatsvindt onder
bepaalde groepen of onder bepaalde leeftijden, dan is dat in feite een vorm van selectie.
Ze hoort nog graag hoe de heer Leerink ideeën gaat ophalen. Aan een participatietraject moet
toch iets voorafgaan, bijvoorbeeld een startnotitie.

350 Statenlid **Leerink** (PvdA) ziet dat het wel degelijk nieuw is dat nu die uitgangspunten worden
vastgesteld. Het is grote winst dat dat participatieplan er iedere keer bij komt. Met elkaar
wordt dat gefinetuned.
De werkgroep gaat zich nog richten op al die instrumenten waaronder het burgerberaad. Alle
argumenten voor en tegen worden tegen het licht gehouden. Daar komt hij op terug.
355 Ook statenlid Leerink bedankt de ambtelijke ondersteuning. Zonder hen was het traject niet
zover geweest.

De heer **Van Dijk** (CvdK) benadrukt dat het stappenplan tot stand komt op basis van de kaders
die PS stelt. PS kan dus van het begin af aan dat stappenplan toetsen. Uiteindelijk moet PS
360 vaststellen dat er zodanig wordt voldaan aan de uitgangspunten als Noord-Holland het wil.
Natuurlijk is er ruimte voor de tegenstemmen. Die worden zeker niet geweerd. Het is
opgenomen onder het kopje 'aandachtspunten' en de heer Van Dijk zegt toe het woord
querulant te schrappen. Daarmee wordt niet de andersdenkende bedoeld, maar iemand die
bewust het participatieproces probeert te frustreren. De heer Van Dijk is blij dat die
365 uitgangspunten straks worden vastgesteld. De vragenlijst zal zeker dynamisch zijn. Als PS

instemt met een participatieplan dat voortkomt uit de uitgangspunten, dan vormt dat het kader. Dat is transparant en dat is echt winst.

Tweede termijn:

370

De heer **Mangal** (DENK) ziet in het kaderstellende stuk toch niet wat de weging van de stemmen is. Tevreden burgers zullen niet snel klagen en die komen ook niet inspreken. Het zijn de ontevreden mensen die komen inspreken of klagen. Natuurlijk is er alertheid nodig om het proces niet te laten frustreren, maar de houding naar de burger bepaalt hoe het proces verder wordt ingevuld en welke mogelijkheden worden geboden. Er is aandacht nodig om vanuit de overheid de burger niet met wantrouwen tegemoet te treden.

375

Mevrouw **De Groot** (SP) is blij dat de woorden notoire querulanten uit het stuk wordt geschrapt. Ze beraadt zich nog op de vraag of ze een ander amendement gaat indienen.

380

De **voorzitter** concludeert dat een amendement wordt overwogen. De Statenvoordracht wordt voorlopig als hamerstuk geagendeerd voor de PS-vergadering. Zo nodig wordt de voordracht opgewaardeerd – en dan het liefst in het presidium.

385

5. A-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)

5.a Bestuur: Voortgangsrapportage Agenda Weerbaar NH 2022

390

De **voorzitter** deelt mee dat deze Agenda Weerbaar Noord-Holland 2022 voortvloeit uit het coalitieakkoord Duurzaam doorpakken. Die is op 7 juli 2020 vastgesteld. Jaarlijks vindt verantwoording plaats over de voortgang richting PS. Deze voortgangsrapportage is vastgesteld door het college van GS op 12 juli en wordt nu ter bespreking aangeboden aan de commissie EFB waarop de commissie er een oordeel over kan uitspreken.

395

Mevrouw **Van Meerten** (VVD) ziet weerbaarheid en ondermijning in relatie tot de georganiseerde criminaliteit. Dat is een groot probleem dat almaar groter wordt. Georganiseerde criminaliteit is een goed businessmodel. De commissaris geeft goed invulling aan zijn verbindende en aanjagende rol en daar is de VVD blij mee.

400

De aanpak kan voor de interne organisatie inspirerend zijn, dus ze hoort graag of de gemeente en de aanpalende regio's een kopie hebben ontvangen of op andere wijze worden geïnformeerd. Verschillende gemeenten hebben dit jaar geen extra geld gekregen voor ondermijning, terwijl het probleem groeit en daarmee ook de verwachting bij de burgemeesters. Extra gelden zouden direct naar de RIEC's zijn gegaan. Ze hoort graag of dit klopt en hoe het zit met de capaciteit van de kleinere gemeenten. Is de commissaris met deze gemeenten in gesprek?

405

Mevrouw Van Meerten leest dat er zorgen zijn voor 30% van de vakantieparken, een hoog percentage. Gezien dat percentage vindt ze het aanbod dat gemeenten hebben gekregen, gering. Wellicht kan de commissaris dat toelichten. Misschien is er aanleiding om meer in te zetten op deze categorie – met bijbehorend meer budget.

410

Gaat het om lokale weerbaarheid, dan hoort ze graag in hoeverre rodedradenonderzoek wordt gedeeld met andere gemeenten. De provincie en het RIEC helpen met een betere afstemming, maar ze zou ook graag zien dat gemeenten hierin kunnen delen. Wellicht kan de commissaris hierbij een rol spelen.

415 Mevrouw Van Meerten informeert naar het vervolg op de quickscans, de opvolging en de implementatie van de adviezen en in hoeverre de provincie hieraan bijdraagt. De vraag is of dat voldoende is als meer gemeenten zich in de toekomst melden. Het kan voor gemeenten interessant zijn om vanuit de provincie ondersteund te worden. Ze hoort graag hoe de commissaris over de uitbreiding van de activiteiten denkt en daarmee de bijdrage vanuit de provincie.

420 De heer **Zaal** (GL) is tevreden over de rapportage. Eerder is erop aangedrongen om als provincie geen dingen dubbel te doen met de Veiligheidsregio's, maar met name in te zetten op de ondersteuning van kleine gemeenten. Dat is in deze voortgangsrapportage terug te zien. Hij is benieuwd naar de uitkomsten van de quickscans.

425 Mevrouw **Bezaan** (PVV) vindt het een mooi stuk. Er zijn behoorlijk wat activiteiten uitgevoerd op de drie actielijnen en diverse activiteiten worden voorbereid. De vijf aanbevelingen uit het rapport Werkbaar, weerbaar zijn uitgewerkt in een plan van aanpak. Er wordt werk gemaakt van de problematiek bij vakantieparken. Op initiatief van de provincie is er een handreiking
430 informatiegericht handelen opgesteld om het zicht op vakantieparken voor gemeenten te verbreden. Hopelijk neemt het aantal gemeenten dat hiervan gebruikmaakt, toe. In 2021 heeft de eenheid SBA in totaal 188 toetsen uitgevoerd op grond van de Wet bevordering integriteitsbeoordeling. Dat is aanzienlijk meer dan het jaar daarvoor. Ze begrijpt dat hiervan al schriftelijk een beeld is geschetst.

435 De heer **Klein** (CU) is blij met de inzet op weerbaarheid, want ondermijning heeft een grote destructieve invloed op de samenleving. De CU is onder de indruk van de creativiteit van de aanpak en hij noemt tools tegen spookbewoning, leerkringen en de handreiking rondom recreatieparken. Het is prima dat de provincie gaat kijken hoe ze op basis van de quickscans
440 gemeenten verder kan ondersteunen.

Hij is benieuwd hoe de provincie zicht blijft houden op steeds weer nieuwe vormen van ondermijning. Criminelen zijn per definitie creatief. Voorts begrijpt hij dat een aantal gemeenten niet meedoet aan die quickscans. De vraag is of het nodig is die te stimuleren om wel mee te doen. Tot slot ziet hij dat er subsidie is verleend voor een bestuurlijk
445 interventieteam in de Gooi- en Vechtstreek. Hij is benieuwd of die behoefte ook bestaat in andere regio's.

Mevrouw **Alberts** (SP) vindt het een goed plan. Gaat het om mogelijk nieuwe routes van fout geld, dan denkt ze aan de commerciële voetbalscholen waar kleine talentjes worden
450 voorbereid op het grote geld van de Messi's en andere rolmodellen. Daar gaat veel geld in om. Een noodlijdende voetbalvereniging zou gevoelig kunnen zijn voor betalingen vanuit een voetbalschool om uit de kosten te komen.

Mevrouw **Kuiper** (CDA) is tevreden met deze rapportage en kan zich volledig vinden in de insteek om als provincie gemeenten te ondersteunen bij het tegengaan van ondermijning en met het delen van kennis. Het is ook goed te kijken naar de eigen provinciale organisatie. Er wordt een breed scala aan instrumenten ingezet, waarvoor de complimenten.
455 Ze informeert naar de mogelijkheden om het effect van al die inzet te meten. Het is natuurlijk lastig om te meten of iets zich niet of minder heeft voorgedaan, maar ze zou toch graag een
460 indicatie zien of een bepaalde inzet wel of niet effectief is.

De heer **Hollebeek** (PvdD) is tevreden met de acties zoals die nu worden ingezet. Zorgen zijn er nog wel over het budget en de ondersteuning voor de komende jaren. Wellicht kan de provincie de gemeenten meer ondersteunen.

465 Twee van zijn technische vragen zijn helder beantwoord, maar de vraag over de waterschappen vergt nog nadere toelichting. De behoefte aan een quickscan zou worden onderzocht, maar in de beantwoording leest hij dat men eerst zelf allerlei dingen gaat doen. Naar aanleiding van de uitkomst daarvan wordt bekeken of de provincie met de waterschappen verdergaat. De toezegging was echter dat de provincie sowieso zou
470 inventariseren of die behoefte daar lag. Dat kan toch echt vrij snel. Hij hoort graag meer hoe dat zit bij gemeenten die dit niet willen.

Mevrouw **Kapitein** (D66) ziet jammer genoeg dat er continue aandacht voor de weerbaarheid tegen criminaliteit en ondermijning nodig is. Zo kan de milieucriminaliteit de provinciale prioriteiten onderuithalen. Het is goed dat de provincie herhaald trainingen blijft faciliteren en
475 intervisie mogelijk maakt. Dank ook voor de heldere beantwoording van de vragen vooraf.

De heer **Mangal** (DENK) ziet dat klokkenluiders snel worden ontslagen als het gaat om interne ondermijning bij de overheid. Ze moeten vaak in een giftige omgeving werken. Hij hoort
480 graag of hiervoor aandacht is.

De heer **Van Dijk** (CvdK) bedankt voor de complimenten. Destijds heeft PS het besluit genomen een extra impuls te doen op dit gebied en dat zou hij graag blijven doen. Het is niet zozeer vanuit de kerntaak van de provincie maar wel vanuit het overzicht. Het is een
485 belangrijke tool waarmee de provincie haar informatiepositie verbetert. De gevolgen van ondermijning zijn dagelijks zichtbaar als het gaat om witwassen of drugsdumping. Het raakt de gemeenten en het raakt de provincie. Agressie speelt veelal ook een rol. Met de intensivering en met het plan dat er nu ligt, zullen partijen zich er in ieder geval meer bewust van zijn.

490 De quickscans zijn succesvol. Dat gebeurt in samenwerking met de RIEC's. De provincie financiert een deel daarvan. Het is zeker geen eenmalige actie. In november wordt een provinciale weerbaarheidsdag georganiseerd waarbij ook de minister aanwezig zal zijn. Het is goed dan de rode draden uit die quickscans te delen.

De problematiek bij de vakantieparken is heel actueel. Er is nu wel degelijk een goed
495 instrument om gemeenten te helpen, maar het is wel heel arbeidsintensief. Gelukkig ondersteunt het ministerie financieel. Bestuurskracht speelt eveneens een rol. De vraag daarbij is of alle gemeenten voldoende uitgerust zijn om dat zelfstandig te doen. Daar waar mogelijk helpt de provincie daarbij. Justitie en Veiligheid stelt verdere financiën beschikbaar aan de RIEC's en het ministerie van BZ stelt een budget van 4 ton beschikbaar via de provincie
500 Noord-Holland aan de kleinere gemeenten. Dat geeft wat lucht. Het is bedoeld voor een extra impuls. Hij zal aan de formerende partijen straks meegeven dat het belangrijk is dat de provincie die functie blijft vervullen. Er ligt dus nog wel een uitdaging om meer gemeenten mee te krijgen bij de vakantieparkenaanpak.

Gaat het om de lokale weerbaarheid en het delen met andere gemeenten, dan wordt in een
505 soort driehoeksoverleg tussen gemeenten en RIEC's informatie uitgewisseld om de informatiepositie te versterken. De provincie wil daarin een rol (blijven) vervullen. De TNO-tool wordt binnenkort gelanceerd. Twee gemeenten in Noord-Holland hebben daarmee al geëxperimenteerd. 160 gemeenten tonen nu interesse. Via het LIEC (Landelijk Informatie- en Expertisecentrum) wordt dat verder verspreid. Noord-Holland heeft destijds financieel

510 bijgedragen aan het ontwikkelen van die tool en dat geeft gemeenten een betere informatiepositie. Het zou mooi zijn als de provincie dat in de toekomst zou kunnen continueren.

De uitkomst van de quickscans komt 16 november op de provinciale weerbaarheidsdag. Effecten meten is lastig. Het gaat om barrièremodellen. Instanties kunnen dan aan de
515 voorkant maatregelen nemen zodat die criminaliteit zich niet voordoet. Door kennis te ontwikkelen, door alle processen goed te kennen en te weten waar de zwakke plekken zitten, wordt het steeds lastiger om ondermijnend gedrag te vertonen. Er zullen helaas altijd weer nieuwe vormen van criminaliteit ontstaan. Daarom is het zo belangrijk informatie provinciaal met elkaar uit te wisselen. Bij de Kring van Commissarissen gebeurt dat bijvoorbeeld ook. Zo
520 is er in 2021 een vergelijkend onderzoek gedaan tussen alle provincies waarbij in beeld kwam wie nu eigenlijk wat deed.

Het bestuurlijk interventieteam in Gooi- en Vechtstreek is een voorbeeld van een mooie manier hoe gemeenten kunnen samenwerken en hun krachten kunnen bundelen. De provincie ondersteunt die modellen graag. Het voorbeeld van die voetbalscholen is zo'n verschijnsel dat
525 zich nu voordoet in de maatschappij.

Met Meld Misdaad Anoniem zet de provincie heel specifiek een actie op waarbij medewerkers op vakantieparken maar ook bezoekers zelf makkelijker een melding kunnen doen. Voor de klokkenluiders is specifieke regelgeving in Nederland. Natuurlijk wil een klokkenluider een bepaald signaal brengen en daarvoor zijn procedures. Ook zij hebben recht
530 op wettelijke bescherming.

De heer **Mangal** (DENK) weet dat die regels niet altijd worden opgevolgd. Bovendien genieten klokkenluiders geen ontslagbescherming. De agressie vanuit de eigen organisatie lijkt funest voor de weerbaarheid van ambtenaren en daarmee de organisatie als geheel.

535 De heer **Van Dijk** (CvdK) benadrukt dat die interne weerbaarheid de eerste actielijn is in het programma. Daarbij gaat het om het creëren van een veilige werkomgeving. Daarvoor is veel aandacht in de provinciale organisatie. Er zijn hem op dit moment geen problemen binnen de provincie bekend.

540 De **voorzitter** concludeert dat hiermee dit punt voldoende is besproken.

6. Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname
gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

545 De heer **Hollebeek** (PvdD) meldt dat de Randstedelijke Rekenkamer een nota van Bevindingen rond de praktijk van de Wob heeft uitgebracht. Dit rapport staat op de C-Agenda. De Randstedelijke Rekenkamer is belangrijk voor het werk van PS. Die onderzoekt de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid op onderwerpen van het bestuur van de
550 provincie. Dit keer zijn er geen aanbevelingen in het rapport opgenomen. Dat is jammer want er staan twee interessante bevindingen in. De provincie heeft in 2020 op 45% van de Wobverzoeken afwerend beslist. De doorlooptijd bedroeg ruim acht weken. Het merendeel van de bezwaarschriften leidt alsnog tot het openbaarmaken van meer informatie. De PvdD wil het rapport graag een keer bespreken en dan in samenhang met de reactie van GS. Dus de
555 heer Hollebeek ontvangt graag schriftelijk een reflectie van GS op het Rekenkamerrapport.

De heer **Van Dijk** (CvdK) zegt die schriftelijke reflectie op het Rekenkamerrapport graag toe. Er is wel degelijk het nodige gebeurd, ook als staan er geen aanbevelingen in het rapport. Zo is er een Woo-unit werkzaam. Bijna de helft van de aanvragen wordt informeel afgedaan waarbij dus overeenstemming wordt bereikt met de vragensteller.

De **voorzitter** concludeert dat hiermee de rondvraag voldoende is beantwoord.

Hij schorst de vergadering van 14.50 uur tot 15.00 uur.

7. B-agenda Algemeen

7.a. Voordracht Tweede Begrotingswijziging 2022

De **voorzitter** licht toe dat PS in de provinciale begroting toewijst voor welke doelen de provincie haar beschikbare middelen inzet. Deze tweede begrotingswijziging omvat een bijstelling van de begroting voor 2022. De voordracht staat geagendeerd voor de PS-vergadering van 19 september. De commissie EFB adviseert over de begrotingswijziging vanuit een algemeen financieel oogpunt en op de onderwerpen die tot de commissie EFB behoren. Besluitpunt 1 van de voordracht betreft een kredietverhoging in het vakgebied van M&B. Daarom wordt dit punt vanavond ook in die commissie besproken.

De heer **Hartog** (JA21) kan instemmen met het gevraagde. Het is mooi dat er extra middelen uit de provincie beschikbaar zijn gekomen voor indexering. Dat is nuttig en nodig.

De heer **Klein** (CU) kan zich in grote lijnen vinden in de begrotingswijziging. Over de lijst subsidies buiten de uitvoeringsregeling vraagt hij hoe het zit met die 26 miljoen euro subsidie die Landschap Noord-Holland krijgt voor de restauratie van het fort bij Veldhuis. Hij vreest dat dat ten koste gaat van andere prioriteiten binnen dat programma. Dit behoeft een nadere toelichting dan wel een discussie met PS.

Voorts wijst hij op de subsidie die vanuit de reserve Warmtetransitie beschikbaar wordt gesteld voor verduurzaming van de glastuinbouw in Noord-Holland. Greenpoort Aalsmeer gaat een meerjarenplan Verduurzaming opstellen en daarvoor wordt een aanzienlijk bedrag beschikbaar gesteld. Dit lijkt hem een goed moment voor bezinning op de toekomst van glastuinbouw in Noord-Holland gezien de hoge energieprijzen. Misschien is een heel aantal vormen van teelt helemaal niet zo handig. Het gaat er niet alleen om de bestaande verwarming van kassen op korte termijn te verduurzamen, maar hij zou een discussie willen voeren over glastuinbouw in Noord-Holland op de lange termijn.

De **voorzitter** stelt voor in deze commissie vooral de financiële impact te bespreken. De discussie over klimaat, duurzaamheid en de toekomstvisie hoort thuis in de commissie RWK.

De heer **Hollebeek** (PvdD) constateert dat er soms middelen ongebruikt blijven, bijvoorbeeld de 100.000 euro voor de wildopvang. Hij hoopt dat daarmee nog wel wat gaat gebeuren voor het einde van deze coalitieperiode. Hij roept de gedeputeerde op met het veld in gesprek te gaan, maar dat lukt natuurlijk niet meer vóór de PS-vergadering van volgende week.

De heer **Heijnen** (CDA) benadrukt dat deze onzekere tijd van invloed is op de financiële prestaties van de provincie. Dat wordt nog eens versterkt door de te lang durende discussie met het Rijk over de financiële toekomst van de provincie. Wellicht kan de gedeputeerde een

605 update geven. Het CDA steunt de lijn voor een voorzichtig financieel beleid waarbij geld wordt gereserveerd voor toekomstige indexeringen en prijsstijgingen. Vooral rond mobiliteit heeft het CDA grote zorgen. Er moet veel gebeuren, maar er kan steeds minder. Uit deze tweede begrotingswijziging blijkt dat bij de eerste begrotingswijziging de post Uitbesteding brugbediening kennelijk neerwaarts is bijgesteld met 2,4 miljoen euro. Dat was 610 niet direct zichtbaar in programma 4. Dit is een politiek beladen onderwerp dat eerder tot veel discussie heeft geleid. De aanpassing is nu gecorrigeerd en is nu wel goed zichtbaar onder programma 4. Een dergelijk bedrag dient transparant te zijn zodat er ook inhoudelijk over kan worden gesproken. Tot slot stemt het CDA in met de kredieten en de gevraagde reserve.

615 De heer **Roosendaal** (VVD) kan instemmen met deze tweede begrotingswijziging. Die lijkt van een negatief naar een positief resultaat te gaan, maar dat komt doordat er meer aan de reserves wordt onttrokken. Onduidelijk is of de inkomsten toekomstbestendig zijn want ook reserves zijn eindig. De provincie gaat 14% meer uitgeven dan aanvankelijk gedacht en dat 620 komt vooral door Klimaat & Milieu en door Groen. Een oorzaak is natuurlijk de energietransitie in brede zin. Hij voorziet structureel hogere uitgaven in de toekomst die geen gelijke tred houden met de inkomsten. Hij is benieuwd of dat klopt. Bij Groen hoort hij graag waar het dan fout gaat bij de budgettering. Vooral de kosten bij het programma NatuurNetwerk zijn hoog. De plannen zijn nog niet eens gedeeld en toch wordt 625 nu goedkeuring gevraagd voor deze begrotingswijziging. Hij krijgt graag toegelicht waarom voor deze route is gekozen. Hij ziet drie hoofdoorzaken voor de positieve mutatie van het begrotingssaldo van 2022: de opcenten in positieve zin, de indexering in negatieve zin en datzelfde geldt voor de niet-begrote centrale wijzigingen. Hij vraagt of er nu voldoende is om met het huidige inflatiepercentage de uitgaven te kunnen blijven doen en of er rekening mee 630 is gehouden in het budget voor volgend jaar. Gaat het over de correctie inzake de brugbediening, dan is hij benieuwd wat PS hiervan kan leren. Uitbestedingen dienen immers overeen te komen met de vooraf gegeven winsten. Hij ziet graag dat de gedeputeerde een keer een evaluatie overlegt waarbij een aantal uitbestedingen op een rij wordt gezet om te kijken wat de provincie daarvan kan leren.

635 Statenlid **Zaal** (GL) ziet een positieve begroting dankzij twee behoorlijke meevallers op de inkomsten, de opcenten, maar zorgen heeft hij over de indexeringen. Hij hoort graag hoe de gedeputeerde daarnaar kijkt. Verder is hij benieuwd naar de stand van zaken bij de perspectievennota die is toegezegd. GroenLinks gaat akkoord met het gevraagde 640 kredietbesluit, maar vraagt zich wel af of het voorgenomen besluit voor een nieuwe reserve niet anders had gekund, bijvoorbeeld onder een bestaande reserve. Het aantal reserves is de afgelopen tijd immers ingedamd.

Mevrouw **Kapitein** (D66) is blij dat het verwachte resultaat 11,4 miljoen euro voordelig lijkt uit 645 te pakken mede dankzij het provinciefonds. Eerder moest PS uiterst terughoudend zijn bij de kaderbrief. Daar moesten de prioriteiten worden aangegeven. Gelukkig hoeven deze keuzes nu niet te worden gemaakt. De forse impact van de indexering is opvallend: 10 miljoen euro extra. Dit is nog maar het begin van alle kostenstijgingen waarmee de samenleving te maken krijgt. Dit lijkt een voorbode voor de keuzes die de komende periode zullen moeten worden 650 gemaakt.

De heer **Klein** (CU) hoort dat er geen keuzes meer hoeven worden gemaakt in de voorstellen voor de Begroting 2023. Dat haalt hij niet uit deze begrotingswijziging.

655 Mevrouw **Kapitein** (D66) heeft dit weekend de begroting gelezen. Die 26 miljoen euro bij de subsidies buiten de uitvoeringsregeling roept ook bij D66 vragen op. Zij is benieuwd of er misschien een natuurlijke bovengrens is waarbij PS informatie zou moeten krijgen waarbij subsidies worden vrijgegeven. Het gaat hier om een enorm bedrag.

660 Gedeputeerde **Zaal** corrigeert dat het niet om 26 miljoen euro gaat, maar om 26.000 euro.

De **voorzitter** schorst de vergadering van 15.16 uur tot 15.21 uur.

665 Gedeputeerde **Kocken** verduidelijkt dat er geen bovengrens is waarbij PS wordt geïnformeerd bij het vrijgeven van subsidies. Er is alleen de theoretische bovengrens voor een programma. Sommige zaken vallen binnen een regeling, andere daarbuiten. Er is geen grens waarbij een buiten de regeling vallende categorie bij PS moet worden teruggelegd. Dat zou ook niet heel praktisch zijn.

670 Die 11,4 miljoen euro van 2022 is niet als reden gezien om bij de kaderbrief wat ruimhartiger te zijn. Daarbij is destijds betrokken dat er nog steeds heel veel onzekerheden spelen. Dat hangt samen met de vraag wanneer er voldoende comfort is. De provincie heeft nog net zo veel onduidelijkheid als de vorige keer. Het wachten was toen op de contourennota. Die ligt er nu, maar die geeft nauwelijks meer duidelijkheid. Het IPO dringt er bij het Rijk op aan dat de provincies die duidelijkheid krijgen. Dat geldt ook voor gemeenten. Het betreft immers

675 structurele inkomsten. Als deze begroting is vastgesteld, wordt er alweer gewerkt aan de volgende. Zolang onbekend is op welke inkomsten de provincie kan rekenen, is het eigenlijk ondoenlijk. Daar dringt de provincie dan ook op aan.

De perspectievennota bevat de informatie die er wel is. Daaraan kleefte wel dezelfde onzekerheid. Die nota komt voor de volgende commissievergadering naar PS. Daarbij gaat het

680 om de opcenten en om andere mogelijkheden en onmogelijkheden.

De reden dat hier een nieuwe reserve wordt aangelegd, heeft te maken met de verplichting om voor het gehele subsidiebedrag over meerdere jaren een reserve aan te leggen als een subsidie wordt toegekend. Dus dit is een reserve waar de provincie niet omheen kan.

685 De 2,4 miljoen euro, inbesteed of uitbesteed, wel of niet een politieke discussie, daarvoor geldt dat een politieke discussie kan worden vermeden. Dit is alleen een technische bijstelling. Er is iets niet helemaal goed gegaan. Het bedrag zat aanvankelijk in de post Uitbesteede kosten. Toen moest die naar de capaciteitsbegroting. Dat is niet synchroon verlopen. Er wordt dus niet meer uitgegeven dan verwacht, maar het valt onder een andere post. Dat is nu pas gedaan, omdat er bij het opstellen van de begroting een foutje is gemaakt.

690 Op de vraag van de heer Klein over de glastuinbouw, zal gedeputeerde Zaal nog iets zeggen. De vraag of er iets misgaat bij Groen, is een vraag aan gedeputeerde Rommel. Dat is haar portefeuille.

695 Gedeputeerde **Zaal** reageert vanuit de portefeuille Glastuinbouw en niet vanuit de portefeuille Klimaat. De glastuinbouw is een belangrijke economische sector in de provincie, zowel voor de sierteelt als voor de productie van voedsel. Een bredere discussie over het belang van de sector, en het liefst breder over verschillende sectoren, lijkt haar goed. Op de korte termijn is er met deze bijdrage veel mogelijk in de greenport, zowel op het gebied van minder gasverbruik als op het gebied van de landbouw en het voedselsysteem. Dat is wellicht een

700 discussie voor een nieuwe coalitie. Als glastuinbouw klimaatneutraal mogelijk is, is dat een belangrijke aanvulling voor de productie van voedsel en sierteelt.

De **voorzitter** concludeert dat dit punt vanuit deze commissie richting pers kan.

705 8. Rondvraag portefeuille mw. Zaal en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

De heer **Mangal** (DENK) verwacht enorme energietekorten en stijgende prijzen. Pallas is een langdurig project. Hij is benieuwd of de energie die Pallas produceert, ook voor huishoudens
710 kan worden ingezet en eventueel ook voor de industrie.

Gedeputeerde **Zaal** legt uit dat de reactor in Petten medische isotopen genereert en geen energie. Die reactor is ook niet in te zetten voor de productie van energie. Er sterven meer dan honderd mensen aan kanker per dag, dus het nut van deze reactor ligt vooral op dat vlak.

715

De **voorzitter** constateert dat er verder geen vragen zijn. Hij sluit de rondvraag af.

9. B-agenda MRA (portefeuille hr. Olthof) – door gedeputeerde Kocken

720 9.a. Voorbespreking AV-vergadering MRA 21 september 2022

De **voorzitter** geeft aan dat conform motie nr. 52-2021 de agenda van de MRA, de algemene vergadering, nu voorligt zodat PS opvattingen kan meegeven voor gedeputeerde Olthof. Beantwoording volgt door gedeputeerde Kocken. De meerjarenagenda is al besproken. Vandaag is er een nazending gekomen: een overzicht met wensen en opvattingen over de
725 meerjarenbegroting van de verschillende deelnemende partijen. Daarin is terug te lezen dat de wensen en betrekkingen vanuit de provincie worden meegenomen in de algemene vergadering.

Mevrouw **Kuiper** (CDA) heeft dat overzicht ontvangen. De reactie van het bestuur over die
730 wensen en opvattingen volgt pas op 19 september dus na deze vergadering en twee dagen voor de algemene vergadering zelf. Ze hoopt dat de reactie van het bestuur voortaan eerder kan worden geformuleerd en toegezonden, zodat deze commissie die kan bespreken.

Mevrouw **De Groot** (SP) sluit zich aan bij de woorden van mevrouw Kuiper. Het lijkt haar
735 sowieso heel nuttig over die wensen en opvattingen te spreken. De AV is nog niet geweest, dus de commissie kan haar vertegenwoordiger in de AV nog van alles meegeven. Dat de MRA op tijd een document aanlevert, is al vele malen onderwerp van gesprek geweest. Ze stelt vast dat dat niet veel heeft geholpen.

Uit de meerjarenbegroting leest ze af dat de MRA een lobbyist in Brussel wil plaatsen.
740 Blijkbaar wordt dat bekostigd door de inwoners van de MRA. Nederlandse provincies kennen echter al een lobbyorganisatie in het Huis der Provincies.

Statenlid **Kostiç** (PvdD) hoort graag wat is ingebracht aan de raadstafel. Ze leest dat deelnemers ervoor kunnen kiezen in de tweede ronde instemming met de definitieve versie
745 van de meerjarenbegroting aan het college over te laten. Daar is de PvdD op tegen. Kijkend naar provinciaal beleid, dan staat er dat de provincie een economisch beleid kent dat de brede welvaart versterkt en dus geen schade toebrengt aan de ecologie, aan biodiversiteit of

dierenwelzijn. Dat is een mooi uitgangspunt. Daarvoor heeft de PvdD bij de laatste bespreking in de MRA een motie ingediend. Ze roept GS en de collega's op scherp te sturen op dat
750 uitgangspunt. Scherpe sturing op een economie binnen ecologische grenzen is er echter niet. Ook voor de ernstige crississen rond klimaat en biodiversiteit heeft de PvdD een motie ingediend. Dit moet aan de raadstafel scherper worden ingebracht.

De heer **Wagelaar** (PvdA) geeft een terugkoppeling van de raadstafel. De kennismaking met Jos
755 Wienen als voorzitter van de AV en kwartiermaker implementatieafspraken was het enige inhoudelijke punt op de agenda. Hij was op het laatste moment afwezig, dus dat gesprek is uitgesteld. Er is wel een aandachtspunt naar voren gebracht: de tijdigheid van de stukken met daarbij aandacht voor de termijnagenda. Die volgt einde deze maand.

760 De heer **Klein** (CU) constateert dat het wel heel erg vaak gaat over procedures die niet goed lopen. Hij hoopt meer te kunnen focussen op de inhoud, maar om op de inhoud te kunnen focussen, moet het proces goed lopen. Die verantwoordelijkheid moet de raadstafel echt oppakken.

765 Gedeputeerde **Kocken** zal de vraag van mevrouw Kuiper doorgeleiden dat PS het op prijs zou stellen om de reactie van het bestuur hier te kunnen bespreken. Er is extra aandacht nodig om alles goed te laten verlopen. In dit geval was het deels te wijten aan de eigen, interne organisatie. Als de begroting is vastgesteld, komt die nog een keer terug in PS.

770 De **voorzitter** concludeert dat hiermee dit punt voldoende is besproken.

10. Rondvraag portefeuille gedeputeerde Kocken en terugkoppeling deelname
gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

775 Mevrouw **Alberts** (SP) stelt dat de exploderende energieprijzen het gesprek van de dag vormen en dan met name als het gaat om de effecten op gezinnen en kleine ondernemers. De provincie faciliteert sportorganisaties en culturele instellingen. De SP is benieuwd of de provincie die instellingen ook gaat ondersteunen bij het betalen van hun energienota.

780 Gedeputeerde **Kocken** verduidelijkt dat GS hierover nog geen standpunt heeft ingenomen. Ze heeft mevrouw Alberts wel goed gehoord en komt later schriftelijk met een reactie op deze vraag.

De **voorzitter** constateert dat hiermee dit punt voldoende is besproken.
785

11. B-Agenda Participatiefonds Duurzame Energie

11.a. Datacenters: Motie restwarmte M13-2022

De **voorzitter** meldt dat GS met deze brief PS informeert over de voortgang van de motie
790 restwarmte over het stimuleren van hergebruik van restwarmte en datacenters. PS dient te adviseren over het al dan niet afdoen van deze motie in de vergadering van 19 september.

De heer **Hartog** (JA21) heeft contact gehad met de indiener van de motie. Die laat zijn dank overbrengen aan het college. De motie kan als afgedaan worden beschouwd.

795

De heer **Hollebeek** (PvdD) begrijpt dat de motie is afgedaan. Er is gepleit voor een vestigingsvoorwaarde. Bij bestaande bedrijven zal dat veelal gaan om het stimuleren. Wellicht kan de gedeputeerde aangeven welke mogelijkheden er zijn voor dat stimuleren en om de bestaande datacenters te verleiden om hieraan bij te dragen.

800

De heer **Klein** (CU) vindt dat de motie kan worden afgedaan. Die is netjes uitgevoerd. Het thema is natuurlijk niet afgedaan. Het wachten is nu op de nieuwe Warmtewet. Hopelijk zorgt dat voor de verplichting voor bedrijven wanneer erom wordt gevraagd. Hij vraagt zich nog af of de provincie een rol kan vervullen in het bundelen, regisseren of stimuleren van die vraag.

805

De heer **Heijnen** (CDA) vindt dat de motie kan worden afgedaan. Het CDA bedankt GS voor de update en de goede inzet.

Gedeputeerde **Stigter** dankt voor het kunnen afdoen van deze motie. De uitdaging ligt natuurlijk nog levensgroot op tafel. Bij datacenters speelt ook de energiebesparingskant. Daarover is een akkoord gesloten met de gemeente om in te zetten op de maximale energiebesparingsplicht. Dat geldt ook voor de zittende bedrijven. De inzet is nu om warmtevragers en -aanbieders bij elkaar te brengen om te kijken of partijen daar stappen verder in kunnen zetten.

815

Tweede termijn:

De heer **Hollebeek** (PvdD) vraagt zich af hoeveel procent van de datacenters voldoen aan de energiebesparingsplicht.

820

Gedeputeerde **Stigter** heeft daar niet specifiek zicht op. Voor alle bedrijven in Noord-Holland is de nalevingsscore 70%–80%. Dat is precies de reden waarom er een energiebesparingsakkoord is afgesloten waaraan praktisch alle gemeenten meedoen. Bij datacenters zullen de percentages best afwijken. Hij verwacht dat dat bij datacenters hoger is, want kleine bedrijven zitten wat meer op afstand van de mogelijke maatregelen.

825

De **voorzitter** concludeert dat de motie is afgedaan.

12. Rondvraag portefeuille de heer Stigter

830

Er is geen rondvraag.

13. Sluiting

835

De **voorzitter** dankt alle aanwezigen voor hun bijdragen. De volgende commissievergadering EFB staat gepland op 29 september. Hij sluit de vergadering om 16.00 uur.